

ANY VII

NÚM. 310

BARCELONA 9 AGOST 1894.

Agost 1894

LA TOMAZA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

¿Vindrá?

CRÓNICA DE LA SETMANA

DESDE que 'ls xinos y 'ls japonesos han arribat á las mans ó á las esquenas, segons 's desprén dels telegramas que 'ns contan lo combat sostingut en la ciutat de Assan, dona gust veurer com los periódichs tan nacionals com estrangers, 's desviuhen per enterarnos ab profusió de detalls de la vida y miracles dels habitants de Corea, Xina y Japón, y sobre tot en lo que refereix al rey de la península causanta del actual conflicte. Tinch un vehí que te una dona que li fa feynas, que coneix molt bé la llengua inglesa desde que frega las rajolas al Old England, y cada dematí li conta lo que porta *The Times* que tinga un xich de relació ab la guerra de Corea, y si sabessin lo bé de Deu de cosas que 'ns explica! Ahir 'm contava que tota persona que toqui al rey de Corea, considera com sagrada la part del seu individuó que ha tingut l' honor de *codejarse* ab lo sagrat magnat; tan es aixís, que un mandarí que una vegada va rebre una trepitxada del monarca en un ull de poll, no va gosar á tallarsel may mes y quan va ser mort acordá la familia arrancarli ab uns palillos de marfil d' aquells que hi menjan l' arrós, y ab molt cuydado va ser colcat en un pot de conservas de col y flor perque no se 'l menjessen las arnas. Verdaderament l' adoració que del seu rey senten los habitants de Corea no pot ser mes gran.

Se veu que las doctrinas anarquistas no hi han fet gayres prossélits en aquellas regións.

*
**

La ciclo-manía se extén de un modo assombrós. Días passats va esser causa del arresto de la viuda del rey Amadeo, que segons sembla es una gran entusiasta d' aquest género de *sport*; un agregat á una embaixada ha anat de Madrit á Sant Sebastiá en bicicleta, continuant son viatge fins no m' en recordo ahont, y antes d' ahir vareig llegir en un diari francés que l' Ajuntament de París tracta de proporcionar ditas máquinas als guardas de la Pau ab lo objecte de que verifiquin ab mes rapidés los actes del servey. Vet aquí una idea que podrian aprofitar los nostres edils. Ja 'm veig un *Guierres* montat en la bicicleta lluhint lo garbo que Deu li va donar, y passejantla amunt y avall del carrer de 'n Llàstichs, fent escombrar las aceras als aprenents de mantegayres. Si acás aquesta idea te eco en lo nostre Ajuntament, que tot aixó dependrá del negoci que hi hagi en la adquisició de las máquinas, may hi fora de mes que hi anyadessin un para-tronxos. Pero al menos servirian per divertir á la quitxalla, que lo que es ara...

*
**

La malehida costum de *estirar la orela á n' en Jordi* ha sigut altra volta causa d' una série de crims, á qui fa responsables la justa indignació pública, á las autoritats que toleran un vici tan funest baix tots los punts de vista y que tan descaradament se practica per tot arreu ni mes ni menos que si no estigués consigna en lo Códich com acte punible. O romper Códich ó rom-

prer lo joch. Per més que en tot cas s' haurá de romper lo Códich en una nació ahont tan pintorescament se troba sintetisat aquest vici en la *Loteria Nacional*.

¡O mores!

ESTUDIANT

* * *

AQUEST matí m' has vist que ab una dona
anava baix parlant
y al veurem desseguida, has cregut, tonta,
que mon amor es fals
Que lo qu' t dich á tú, dich á las altras,
ab 'l cor plé de goig
y per 'xo boy clavantme una mirada
fins has plorat y tot.
No siguis tan gelosa, no 't preocupi
lo qu' has vist, nena, nó,
puig tú sempre has sigut, l' única joya
que aprecio en aquest mon.
Aquella que jo anava y tú miravas
envejosa, ab afany,
aquella es ma germana; ja veus donças
si ab ella puch parlá,
si ab ella puch anar á totes horas
hont me plasque milló,
si puch apreciarla ab tota l' ánima ..
si 'ns podém aymá 'ls dos...

J. TARRÉ Y R.

AMOROSA

* * *

QUAN m' hagin amortallat
en lo jorn ¡ay! que jo fini
vina prest al meu costat
vina, vina.
Y acostant ton capet ròs
cobri 'l pit á mon cor crida
ta veu li daré allavors
vida, vida.

B. SAGRERA.

Aixins...

A Lola.

COM la blanca papallona
que 'n las flors de mon jardí,
busca la mel rica y bona
tot xuclantla, de brí en brí.
Aixins jo, bonica nena,
á ton cor voldria entrar,
per morirme ó be de pena
ó be de... felicitat.

JAUME TORRAS LLOPART.

CURIOSITATS

L' estàtua de l' avi

QUAN los monuments s' aixecan pera perpetuar la memoria dels fills il·lustres de la pàtria que s' han distingit en las lletres, en las ciencias, en las arts ó en las armas, mereixen sempre la aprobació de tots los ciutadans puig sembla que á cada hu d' ells n' hi toqui, encara que ínfima, una part de la seva gloria per l' afinitat de ser tots fills de la mateixa terra.

L' estàtua que 's tracta d' aixecar en Logroño al general Espartero es d' aquellas que lo picót de las revolucions no derriva may; es de las qu' están fermas demunt sos pedestals qu' edifican l' amor propi de las nacions pera ensenyar als estranys la executoria dels seus grans homes; es l' historia universal escrita en caràcters de pedra y al alcans de las inteligencias mes obtusas; l' estàtua del general Espartero es la historia militar d' Espanya desde 1808 fins als nostres días.... desde aquella época de proba pera la nació espanyola que va derramar á dojo la sanch de sos fills en defensa de la seva independència comensant la carrera lo popular militar en lo cos d' estudiants anomenat lo *batallo sagrat*; y passant mes tart al de cadets en hont mereixé honorables distincions de tots los seus superiors.

Aquest héroe va escalar ab la punta de la seva espasa lo lloch mes elevat en la milicia; idolatrat per lo poble com may tal volta ho ha sigut ni ho será cap altre... Aquesta personalitat distingida que va disfrutar de la dignitat de príncep y que fou candidat á la corona d' Espanya, era lo nové fill d' un obscur carreter de Gratácula, vila de la provincia de Ciudad Real, sent d' una constitució tan débil que lo seu pare volgué dedicarlo á la carrera eclesiástica, determinació á la que s' oposá lo futur capitá general que devía sentir batre un cor de gegant dintre son pit estret y son cos endeble.

Fer la biografia de D. Baldomero Espartero, es entre nosaltres com á Fransa fer la de Napoleón primer; tothom la sab de memoria; los que ja tenim alguns anys, per haverse desenvolupat los fets en presencia nostra, y 'ls nostres fills per havernoslos sentit contar en l' escó de las pajesias ó en los confortables salons de las casas acomodadas en las llargas nits d' hivern.

Era Espartero mes militar que polítich y la bondat de son cor proverbial; lo dictat d' avi que li va donar lo poble en los últims anys de la seva vida, es la proba mes gráfica del carinyo qu' aqueix mateix poble li professava.

Era valent hasta l' exageració, haventse trovat en lo cas de ser ferit tres vegadas en un mateix combat

com en lo de Cochabamba, en lo Perú, lo que li valgué lo grau de comandant.

Al perdrens la dominació espanyola en las Américas del continent, va regressar á la pàtria Espartero, junt ab sos companys d' armas López, Narváez, Maroto, Alaix, Laserna y altres que tan figuraren en los fets polítichs qu' havian de desenvoluparse en la nació espanyola.

Al aixecarli avuy aquesta un monument que perpetui la seva memoria, es un acte de justicia que ha de mereixer general aprobació. Quan veurem l' estàtua del héroe, enlayrada, desafiant los embats dels revoltats elements, exclamarém com varem exclamar al contemplar la del general Prim: *Aquesta es de las que quedan.*

PEPET DEL HORT.

Quatre ratllas

(ZERO MES, ZERO MENOS)

SENYOR Don Oclime Oill:

(quin nom mes enrevessat).
Vosté ha cantat com un grill
(y si aixó es un ripi, fill,
lo seu nom me l' ha donat).

La carta m' ha convensut.
Li dich franch, no só tossut.
Y en provas, que no fa gayre
he anat á ca 'l clavatayre
á que 'm fes un nou llaut.

¡No despuntar! No 'm fa rés
¿Per qué ferns rentar la cara?
Si avuy son set y no mes,
també eran set, los de Lara (1)
y alguns n' han vingut després.

May son exactas tals midas
quan procuran certs afanys.
També eran set las *Partidas*
y las hem vist repetidas
des la guerra dels set anys.

Rés, rés; Senyor no sé quants
(lo seu nom tot m' entrabanca).
Cantém, cantém com abans
que l' Art la porta no 'ns tanca
y algun día serém grans.

De sa carta en lo donayre
una cosa m' inquieta
que no veig ni als peus ni en l' ayre:
¿Perqué 'm diu que só un *versayre*
y no 'm diu que só un poeta?

¡Si poetas son los set
y els altres som l' altre mot!
¿Vol esplicarmho, si pot?
Encare que mes ben fet
fora qu' ho fes en K. BOT.

Y prou. Ja he jugat la bassa
y no vull que LA TOMASA
tingui que dir rés de mí.
Ja ho sab. Aquí te sa casa
y en ella un amich

C. Guí

1 Los 7 infants.

A LA TORRE

—Mira, noy... jo podré deurer lo lloguer de casa, al sastre, al sabater, en sí á tothom, pero deixar d' anar al istiu á la torre? ¡cá!

Repilanda
1892

LO BU DEL MON

¡AUTOR!

—(MONOLEGUET)—

— AHIR —

PER lo que costa escriure una *pessa* ¡Si tot-hom n' escriu! Y totas las comedias son aplaudidas; totas están be. La qüestió es entendre 'l al públich. ¿Aixó ray? Si, si; ja fa mes d' un any que 'n tinch una de borrhonejada de *pessa*; y que 'm sembla que farà riure... Com qu' es una mica grasseta... ¡Es lo que priva avuy! Vol *barra*, mes que talent, l' escriure pe 'l teatro. Vol l lensarshi, com dihém... *Nada, nada*, vaig á posarla en net demá mateix, y cap al empressari falta gent. Ja 'm deu coneixer de segur pe 'l nom ab tants epigramas y epitafis qu' he escrit á tot arreu. Si molt convé soch mes popular de lo que 'm penso y no m' ho sabia coneixer. ¡Que burro! Pit y fora y demá á n'aquesta hora, cus ida y tot, la presento.. ¡No faltava mes!

— AVUY —

...¿Qué 'ls hi ha semblat de primé' entuvi? Bé, ja ho veig; ab una sola vegada de llegirla *un* no se 'n pot fer cárrech. Si volen 'ls hi tornaré á llegir... ¡Fora, fora! No s' enfadin. Pró, vull dir jo, ¿fará riure? ¿eh?... Oh! es que no té punt de comparació posada en escena una *pessa*; creix... ¡jo ho crech si creix! ¡Y cá ha de ser pesada! Si jo tinch la sort de que me la fassi un característich de cartell y un galán jove cómich del hú, encare que la dama no valgui tant... deixintho corre. ¡Bé ho sé prou lo que son aquestas cosas! Lo conech massa 'l teatro pera que fassi *fiasco*... Vint anys que m' arrossego entre bastidors... ¿que 'ls sembla? Per xó que conech 'ls efectes teatrals, tots, es que tots, tant en comedias com en dramas. Y en dramas potser encare hi entench mee... Lo día que 'm posi al cap l' escriure'n un parell, ja ho sentirán á dir... ¡Ja s' haurá acabat 'l pendre 'm per *primo* dintre la Literatural... ¡Ja m' entench jo!... Deixemho corre y, endemés, hasta la vista: ja 'ls guardaré butacas pe 'l día del estreno; porque l' empressari me la admetrá la *pessa*.. ¡Vaya si me la admetrá! No 'n te cap de tant bona, no; m' hi jugo 'l cap... Alante, donchs; ja 'ls ho diré.

— DEMÀ —

...¿Ho veuen? Es lo que 'ls havia dit. Ja la té la Empresa: n' ha quedat contentíssima: m' ha mitj assegurat l' éxit... Lo qu' es, que las sis primeras representacions no cobraré rés de drets... ¡Vés que se m' endona á mí! Lo cas es arriivar á ser autor y que 'n parlin 'ls diaris: aixó no 's paga ab diners... Jo lo que vull es gloria. ¿Vindrán, eh? No calia d' altre.... ¿que necessitan algun palco? Bé, ja m' ho dirán, si per cas. Per ara, butacas... ¿Quantas?... Ah! sí! D' haverhi

temps, n' hi ha; fins d' aquí á un mes no la estrenarán... Ab aixó... ¡Ey, aixís m' ho han assegurat! Bé, vaja, be ho veurán prou ab 'ls diaris... Salut; d' aquí allavoras. Conservarshi, eh?

— UN MES DESPRÉS —

...Ni may que m' hagués enredat... ¡Vaya una manera de reventarme! Si 'm descuydo 'm treuhen un ull... Ja m' he escapat d' una y bona... ¿Que hi eran vostés?... ¡No tant, tampoch, no tant! No pas per xiularla d' aquella manera... ¡Ni una plassa de toros! La vritat es que 'ls actors no podían pas ferho mes malament... ¡Alabat siga Deu! Ja 'm servirá d' experiencia. Dirém que del mal lo menos; porque á dalt del escenari he arreplegat patatas per tot l' any.

J. BARBANY.

BARREJA.

Es moreno, Merceneta,
lo rostre que 't va dar Deu,
prò al costat del de ta mare
es molt mes blanch que la néu.

Desde que en mon cos palpita
mon cor, dos amors concilia
que son: un per la familia
y l' altre per ma Conxita.

Vaig veurer á Torelló
que á una nena qu' alli estava,
tothom *Blanca* li cridava
y es mes *negre* que 'l carbó.

Va marcirse en lo teu pit
la rosa que 't vaig donar,
mes l' amor que vaig jurarte
María, no 's marcirá.

Com l' aucell busca l' arbreda
per poguerhi fer lo niu,
jo busco 'l teu amor, Rita,
pera poguer ser felís.

Una dona un dematí
va aná á casa d' un forner
y preguntá al ser allí:
—¿Que tenen un pa d' ahí?
—No.—Y donchs ¿me 'l podrá fer?

*Cuando los labios se callan
y me miras con fijeza*
veig perfectament que miras
contra del govern, nineta.

L' únich dia d' alegría
qu' en aquest mon he tingut
va ser aquell que la sogra
va morir d' un fort disgut.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Qüestió de nassos

CARTA CONTESTACIÓ DEL XATO AL NARIGUT

AMICH Tarota: He llegit la teva carta y clá veig que 't ha causat gran mareig lo que del teu nás he dit, sense volgué alzar mareig.

Jo vareig dí en lo café als companys, senzillament, que 'm causaria torment tení 'l nás gros, sols perque... deu pesar tal monument.

Mes tú m' insultas, y aixó no ho passo, com compendrás: públicament, tú 'l meu nás has insultat sens rahó cego y cremat com estás.

Just es donchs qu' alsi ma veu en pró dels xatos ¡caratl puig tú no t' has contentat insultant sols lo nás meu; tot lo gremi has insultat.

Un gremi lo mes graciós, lo mes astut y atreuit: ¿sent dona? de mes partit. puig cap dona ab lo nás gros pot lo qu' altra ab nás petit.

¡Qui no 's mata per la xata! ¡qui no viu per lo seu niu! Joganera, salta y riu y á tot home desbarata ab son nasset de perdiu.

Tocant als homes, també surten los xatos guanyant. ¡Un nás gros! es cástich gran. Y si 'l xato motius té, un narigut, ves contant.

Nás de trompa, de parpal, Llangonissa, Tu-ru-rut, Gall d' indi, Llorito mut, Catorze tersa, Missal, *Manga de riego*, Puput.

Tarota sis, Campanar, Barco de vela, Turó, Regadora, Carretó, Camell, Elefant, Pilar, Farola, Butifarró.

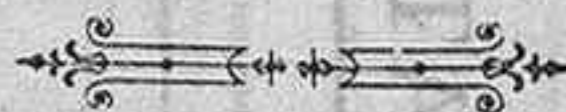
Y altres mil motius posats tots ab solta y al acás donan fe que lo teu nás es un... munt d' atrocitats bo per ficarlo... al cabás.

Donde las dan: tú ja sabs que las toman, ab pesar, quedat tú ab ton exemplar, jo ab lo meu, y en paus, prou taps y fins may mes

Gil Xatar.

Per la copia.

LLUÍS MILLÀ

-¿ QUÉ FARÉ ?

A mon apreciat amich JOSEPH
CODINA PALLÉS.

ME trobo, estimat Codina, que tinch relacions formals ab una que té molts rals y que 's diu de nom, Sibina.

Maca, com es la primera, ella diu que molt me vol, mes, á mí lo que 'm condol, que per cert me desespera

y 'm fá posá ab fort desvari es qu' ha tingut ab pochs mesos una estiba de promesos que se 'n pot fe un calendari.

Entre 'ls tants sé qu' ha tingut en Pepet, en Met, l' Antón, l' Enriquet, en Segimón, en Quim, Miquel y Canut.

L' Arcís, l' Ignasi, Agustí, en Domingo, en Francisquet, en Vicens, en Manalet, en Cárlos y en Serafi.

Y tinch por qu' ab tants trapellas qu' han pi itat á n' ella, amor, si m' hi caso envejant l' or, no 'm trobi sens... *bous ni esquellas*.

ANGEL SALABERT

MENUDENCIA

Tenint un décim en Pau, li preguntá 'l senyor Brossa; —¿Qué farías are tu, si 't toques per sort la grossa? Y en Pau que 's bastant metódich al moment va contestá: —Res mes fácil y sencill: me 'n aniria á cobrá.

LLUIS SALVADOR.

OBRA DE GRANDIOS ÈXIT

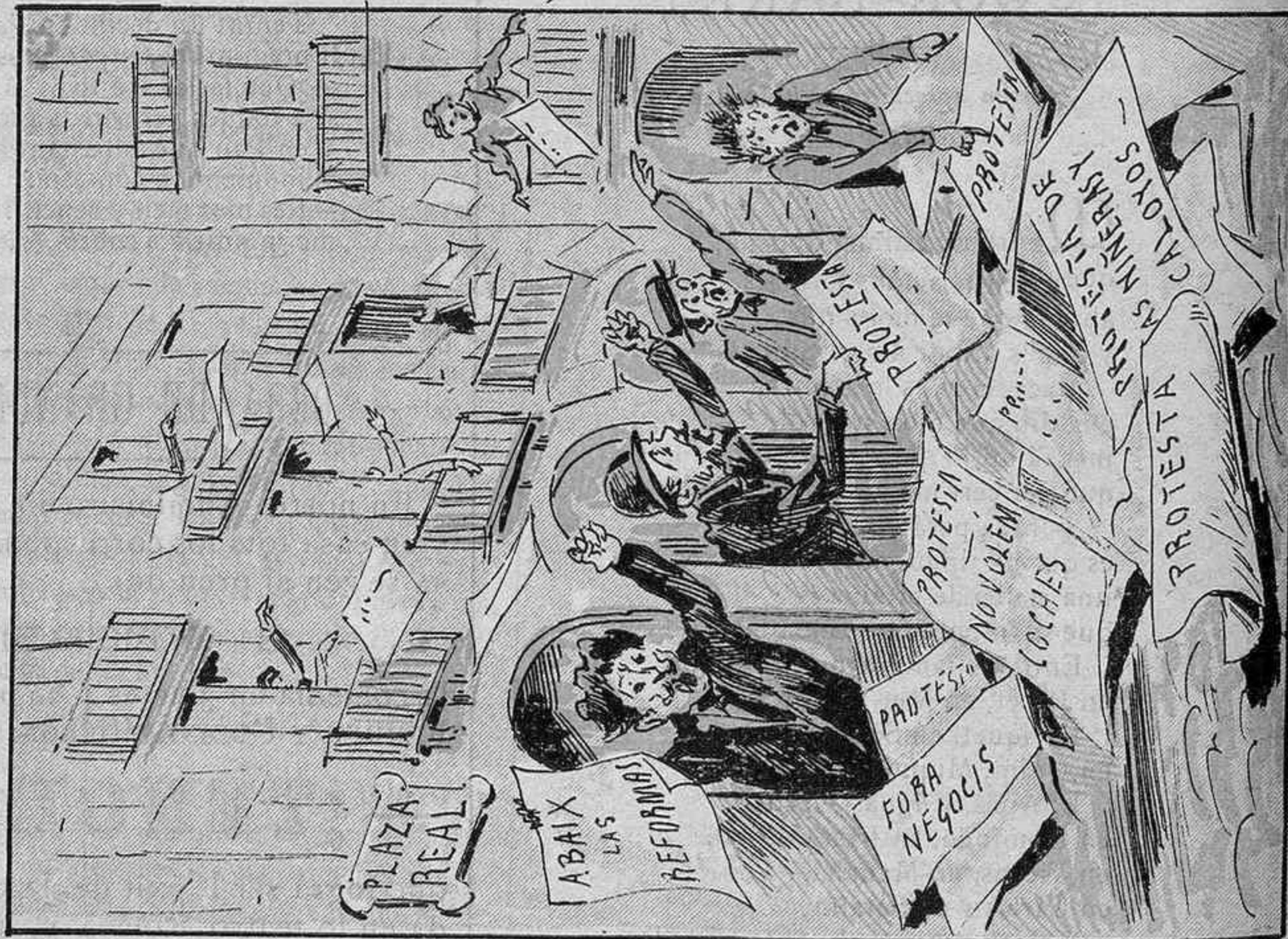
En nostra Administració, 5, Sant Ramón, 5 y en casa tots los corresponsals de LA TOMASA se ven al preu de

2 PESSETAS

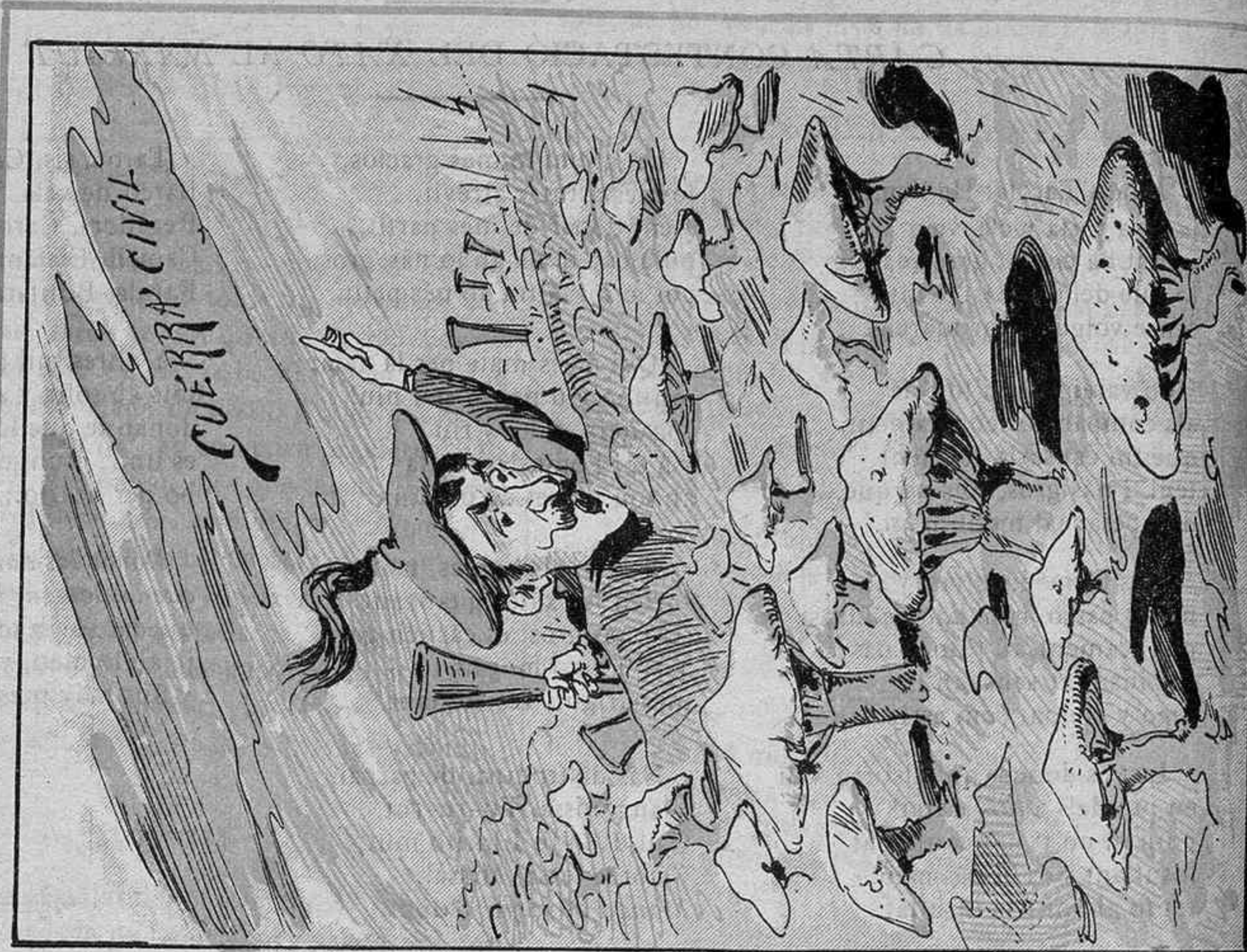
la comedia en 3 actes y en prosa de D. ANTÓN FERRER Y CODINA titulada:

¡TENORIOS!

que lográ ser l' èxit de la passada temporada en lo teatro Romea y que actualment se representa en casi tots los teatros de Catalunya ab entussiasme imponderable.

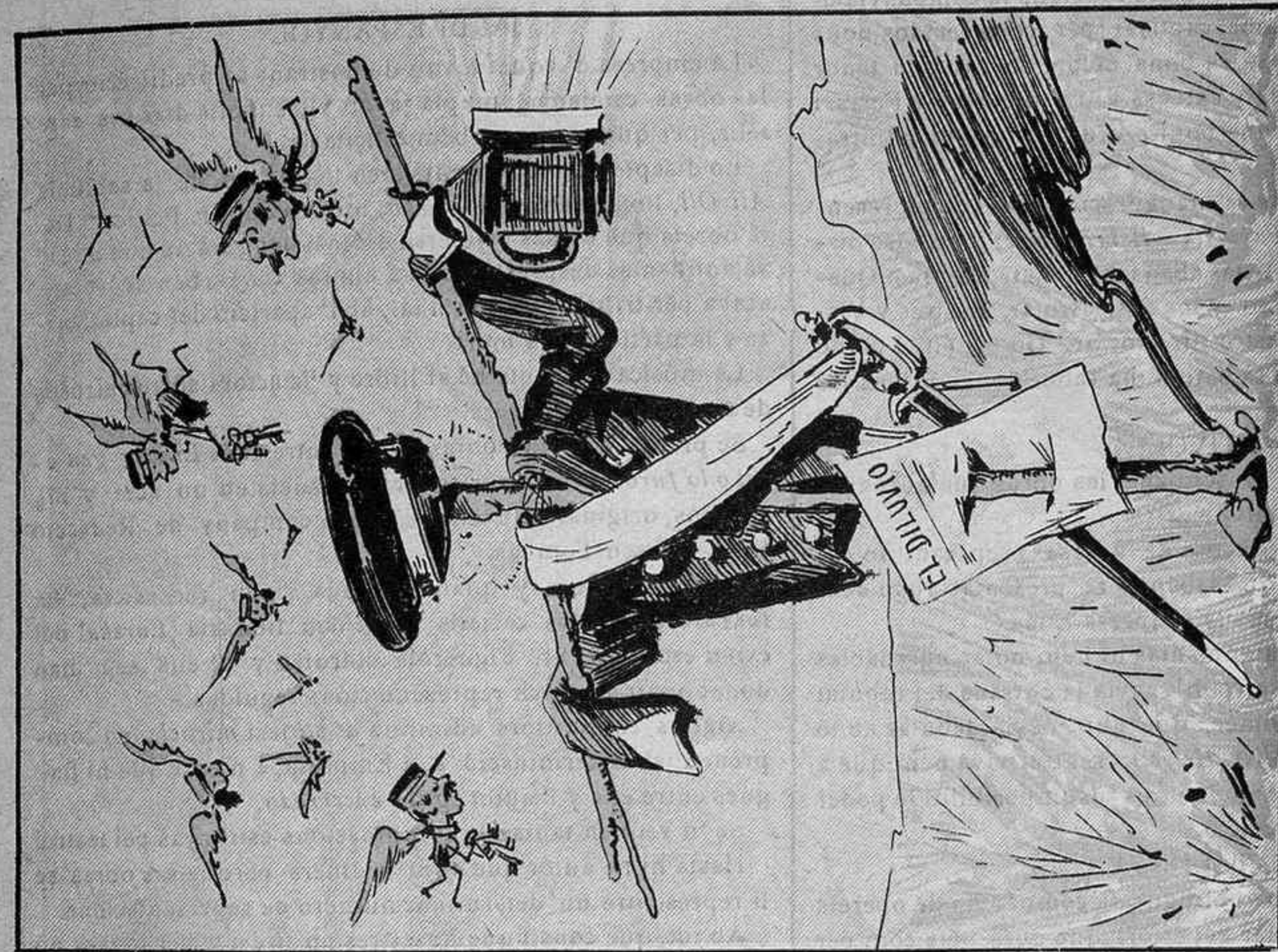
Ja ho sab, senyó Collaso: Tois senyors y botigayres, los avis y las criaturas, protestan del projecte descabellat de reformar la Plassa Real.

¡Alerta lliberals! lo integro Necedal busca bolets en los foros que se'n fingestru algun ora.

Vaja, senyors de la premsa, /prou porqueria! No siga cosa que tot defensant los cinch cèntims, acabi 'l pùblich la paciència y tot se 'n vagi al botavant!

Espantall que l' honrat cuerpu de serenos ha plantiat á la propia vinya, per susstrérsers á las molestias d' aquells aucellois vigilants de 1.ª 2.ª y 3.ª classe.

Teatros

NOVETATS

Brillantment ha inaugurat sas funcions la companyia d' ópera Italiana, haventnos captivat per complert los nous artistes Sra. Aymó per sa bona escola de cant; lo tenor Ottaviani per sa potentia y extensa veu y lo baritono Ferrari per reunir ademés de una bonica veu un frasseig admirable.

Ab los pochos días de sa inauguració portan ja representadas *Hernani*, *Faust*, *Favorita* é *Il Trovatore*, haventse distingit ademés de los artistes abans esmentats las Sras. Quarrenghi, Vermey y Boasso y los Srs. Brotat, Mestres y Visconti com també lo mestre director Sr. Goula (fill) per lo ajust y colorit que ab sa batuta ha sabut donar á totas las óperas.

TIVOLI

Han fet lo gasto de la setmana las obras que durant la temporada han lograt millor éxit.

De obras novas, cap, á causa de anarse preparant lo espectacle *Miss Robinson* que sabém será presentat ab lo desprendiment que acostuma la Empresa Elias.

En la companyia fa alguns días hi hem notat agradables milloras, y en perspectiva hi havia la entrada del reputat actor cómich Sr. Colomer, que ahir devía debutar ab lo pastor de la célebre *Miss Helyett*, sentint vivament que á causa de la perentorietat del temps 'ns impossibilita lo poder parlarne en la present edició.

CATALUNYA

Molt bona acullida ha obtingut la companyia de opereta Gargano tan per lo variat repertori que posseheix com per lo majestuós ab que ha presentat las obras, de modo que no vacilém en afirmar que en guarda-ropia es la primera que ha trepitxat nostres teatros.

Respecte á son personal, sobressurten la Srta. Soarez, tiple que ademés de estar dotada de una bonica figura, sab impregnar als personatjes á n' ella confiats de un tó picaresch sumament fascinator; lo tenor cómich Sr. Aristides Gargano, que ademés de bonica veu, pera sa vis cómica no apela á xavacanerias y lo tenor Sr. Acconci per sa estensa veu, molt poch comú en artistes de sa corda en companyias de opereta.

De las obras representadas no creyém necessari ferne menció especial per ser ja conegudas á escepció de *Una notte in Venezia* que acredita la paternitat de son autor (músich Strauss) ja que continuament se senten motius de waltz. De son argument no es ni *chicha* ni *limoná* pero sí soso é insustancial.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

En *El duo con la sultana*, bufonada com anomenan sos autors y per *ende mais* parodia de *El duo de la Africana*, hi lograren aplausos sos intérpretes y en particular s' hi distingiren la Srta. Fernández y 'ls Srs. Mata, Taberner y Oliva, si bé aquest actor trobém que recarrega y crida massa sos parlaments y forma trist contrast ab la veu débil de sos companys.

Los autors sense que ningú 'ls demanés, lo Sr. Oliva los delatá y son los Srs. Güell y Latorre per la lletra y de la música lo mestre Lleó.

Respecte á las condicions de la obra resulta ser verdadera antítesis de la que 's proposa parodiar ó siga *El duo de la Africana*.

Dimars s' estrená *El reclamo* de Arniches y Chapí y á pesar de tan bonas firmas trobém que los padrins de la criatura estigueren molt desacertats al *batejarla*, puig ab mes justicia podria titularse *La lata*.

Y quina lata resultá!

Creyéim tractar de verdader amich al *idem* Güell, (empresari) al dirli que ab obras aixis y *Tribulaciones de un novio* no 's va en lloch, ni 's logran bons resultats.

JARDÍ ESPANYOL

La empresa d' aquet teatro demostrant sa predilecció per las obras catalanas, ompla ja ab ellas molts dias sos cartells, per quin motiu debém felicitarla.

Lo disapte passat va tenir lloch l' estreno, de la sarsuela *Ali Oli*, lletra del Sr. Carcassó, música del Sr. Pellicer. Di-ta obreta que en sas primeras escenas languideix una mica, va animantse després gracias á alguns xistes ben trovats y acaba per triunfar en son final, ab l' aparició del capitá Ariza y la partida de la mort.

La música s' adapta bé al llibre y 'ls actors surten airosos de sos respectius papers.

Se preparan molts obras novas, entre ellas *Ensaig general* o *lo furor d' un tenor cómich*, sarsuela en un acte y sis cuadros, original de nostre estimat company de Redacció D. A. Guasch Tombas.

Inesperadament y quan ningú ja s' en recordava, ha reaparegut en los cartells la *bellesa* literaria *Eureka!* del eximi escriptor Sr. Figuerola Aldrofeu y d' ella se n' han donat quatre ó cinch representacions seguidas.

Alguns espectadors admirats d' aquest *miracle*, no comprenen tal determinació á la Empresa, á no ser que hi hagüés entre ella y l' autor, *gato encerrado*.

Se 'n veuen tantas de combinacions estranyas pel teatro! Hasta hi ha autor que *asluixa* diners perque sas obras se li representin un determinat número de representacions.

Ab tot, que consti que nosaltres no *tirém* y per lo tant no 'ns proposém fer *blanco*.

FRONTÓN BARCELONÉS

Contra lo que tothom esperava, los partits efectuats diumenge passat no satisfieren als aficionats al *sport* vasco.

Lo primé partit entre *Fuenterrabia* y *Francés* contra Ggorza y Salsamendi, guanyaren los primers per motius de una indisposició que aqueixava á Salsamendi, havent resultat sumament pesat lo treball d' aquet célebre pelotari per los continuos paros á que 's veje precisat.

Lo segón entre *Chiquito de Ondarroa* y Echeverria contra Sarasua y Araquistain obtingueren solemne derrota los blaus ó sian los primers á causa de que lo mimat del públich ó sia lo de *Ondarroa* estigué infernal, puig apenas acertá cap pilota.

En la lluyta d' aquest partit, observarem que la inmensa concurrencia apostrofava á Sarasua quan, á lo que en us de son dret, ja que lo joch es de *habilitat lliure*, apelava á las solemnes *llargas* propias d' éil, y no obstant aquest *justicier* públich en son jugador favorito li comportá y hasta aplaudí la mateixa llibertat.

¡Ah sabis *catedráticos* é *imparcials* jugadors, quantas planxas us fa fer la passió que us domina!

CONCERTS D' EUTERPE

Lo sisé de la present temporada tindrà lloch dimecres próxim, festivitad de la Assumpció en que ademés de executarse varias pessas del immortal Clavé, se repetirá *La mitj-diada* preciosa composició á veus solas del eminent mestre Goula (pare) y que en lo passat concert lográ lo mes extraordinari éxit, sent causa de que se fes repetir tres vegadas, succés may vist en aqueixa classe de composicions.

UN CÓMICH RETIRAT.

UN TENORIO

—Desde l' Elena Pasqual fins à la Elvira, tinch pór, que à pesar de tan d' amor, no m' han costat may un rel.

Lo boig de Carós

GABELLS esbullats,
cara esparverada;
may du lliure 'l puny
sense clourhi un arma.
Si algú li fa un tort
no manca venjança;
sols veurel de l'uny
ja fá glassá l' ánima.
Té trenta tres anys;
fill de bona casa,
son quatre germans,
sens pare ni mare.
Lo batlle y rectó
prou volen tancar-lo,
més, com no fa mal,
lo poble s' esbara
—no allunyáu lo boig;
deixeulo á llur casa.

Un jorn per Carós
la nova passava,
qu' entravan Gabails:
¡quina mala plaga!
Lo boig quan ho sent
diu: —Mala negada,
no 'n surtirán vius

de las meras grapas. —
Y, cloguent los punys
del poble s' aparta
enduenten un pich
de sous de sa caixa,
s' en va ab lo palér (1)
d' aquella encontrada;
li demana un vri
del que mes mal fassa.
—Qu' en faréu del vri?
(li diu lo compare.)
—No ho volgueu saber,
será una bonança
pel nostre poblet
que 'l mal l' amenaça. —
Li dona 'l veri,
y 'l boig lo que valga;
quan es á Carós,
fa omplí totas d' aygua
las samáls que hi ha
per totas las casas.
Las posa al devant
de l' esglesia santa,
hi tira 'l veri.
Menjá no ni manca

1 Nom que 's donava als que temps arrera
venian hervas.

Entran los Gabails
com borda llopada,
tenen fam y set,
redéu! com s' afartan.
Los braus generals
demanan posada,
y 'l boig 'ls hi diu:
—No tindrán pas mandra
los vostres soldats,
igual que vosaltres,
ab eterna son
dormirán á rasa.

En se 'n al cap tart,
de morts no 'n mancavan;
pel ronech poblet
victoria guanyada.
Lo boig de content
no cap á la plassa;
lo poble agrahit
li dona las gracias.

Lo boig de Carós,
¡mireulo com passa!
si algú li fa un tort,
¡llamp! quina venjança!

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

La festa major de Sant Feliu de Guixols, la vila perla de la costa de Llevant, ha de deixar memoria de la esplendidés ab que ha sigut portada á cap aquest any.

Los Montgrins han estat inspirats fent las delicias dels amants de la típica y antiga sardana que tant caràcter dona á la poética terra ampurdanesa.

En lo nou Cassino Guixolense, «La Unió Artística» dirigida per lo mestre Torelló, va fer també prodigis d'execució que li va valguer molts aplausos.

Y ara... fins un altre any.

A la provincia de Lleyda hi hagut un temporal que casi ha fet tan mal a n' aquells pobres pajesos com un decret de 'n Moret ó una disposició de 'n Sagasta.

Ara, que lo govern los hi embargui las fincas y *tutti contenti*.

¡Pobre gent!

Lo digníssim director de *El Suplemento*, Sr. Andreu, va sufrir una caiguda bastant grave que l' ha deixat un xich mal parat.

Celebrarém lo prompte alivi del nostre amich.

Los periódichs tiran *sapos y culebras* per lo fraude descubert en la capital de l' Isla de Cuba en lo ram d' Aduanas.

Pero, senyors, *¿Per qué tal sorpresa?*

Com si aixó no passés desde lo descubrimient de l' isla.

Si lo *vista d' aduanas* que va posar Colón ja va robar fins las plomas del tapa-rabos del cacique *Tap-tapat-Culi furat*.

No sé de qué s' estranyan.

Un cárabo tripulat per vint moros del Riff va apresar á un falutxo inglés, trepitjant y escupint la bandera.

Sort qu' un inglés, plorant, fa molta llástima y 'ls moros van deixar lliures als mariners inglesos al veurels ab las llágrimas als ulls demanant l' *indult*.

Quin disgust per 'n Moret!

En la llansa d' honor qu' ha tingut lloch á París entre Mr. Papillaud y Mr. Paulmier, lo primer va caurer ferit de una estocada á la panxa.

¡Ojo, *insensat*, que 'l *ruk* es guit!

'N Moret ha proposat un *Modus vivendi* á Alemanya que li ha enviat un mico.

Peli aquest ou, Sr. Moret, pero es alló de que *qui no 'n té* tot lo mon es seu.

Adeu propina!

Un periodista pres á qui per reincident no varen compondrerl los beneficis del passat indult solicita treball.

Lo que se li encarregui ja siga prosa ó vers igualment que 'ls honoraris quedan al arbitre del periódich que vulga utilitzar los seus serveys.

Dirigirse al Director de *La Provincia*, de Girona.

La Lealtad, de Sant Feliu de Guixols, s'ha lluhit de veras en motiu de la festa major.

Ha publicat un número que ha cridat l'atenció per tots sos quatre cantóns; articles, poesías, grabats y un retrato del eminent mestre D. Joan Goula que dona l'hora.

Felicitém al colega.

En la passada setmana certs músichs distingits de nostra Banda Municipal preferint la devoció á la obligació van deixar-la empantanegada pera anar á tocar en festes majors, y aixís cobrar dos sous á la vegada.

Quan acabarà lo Sr. Collaso tantas consideracions, y quan se donará lo Sr. Rodoreda la reprimenda necessaria?

Sembla que ja s'ha desfet la excursió artística de una agrupació de coros á Marsella.

Molt ho sentim y ab nosaltres (y aquestos ho sentirán de debó) los que tenian coll avall, poguer viatjar y atiparse gratis y á las costellas dels honrats fills del treball que en sas horas d'óci las destinan á prosseguir la obra del immortal Clavé.

Llegim que diumenge al sortir de missa de dotze en la Catedral, en los claustros de la mateixa se venian entradas pera la corrida de novillos de la tarde.

Vet aquí un número que no sabém figurés en las profecias de Sant Vicents Ferrer.

La Empresa ferrocarrilera de Alicante á Saragossa y Madrid, sembla que ha demanat permís al govern pera que li concedeixi establir en los trens, wagons de quarta classe.

¡Ay, pobres baturros, que patirán!

Si ara las terceras son poch menos que perreras, ¿qué serán las quartas?

La solució dintre pochos mesos.

Un repenti atach de feridura ha dut al sepulcre al senyor pare de nostre estimat amic J. Ximeno Planas, director-propietari del apreciat colega *Lo Teatro Regional*.

Inútil creyém manifestar que l'acompanyém aixís com á sa atribulada familia en lo just dolor que l'embarga.

Se diu que la aetriu María Guerrero s'troba tan impossibilitada de formar companyia pera la próxima temporada d'hivern en lo teatro Espanyol, de Madrid, que no será gens d'estrany se vegi precissada á rescindir la contracta d'arrendament.

Bon tema pera un drama del Sr. Echegaray, qual titol podría ser: *La gran plancha ó la justa venganza de los buenos actores*.

En Varela ha demanat que se 'l destinés al taller d'ebanisteria de la *Cárcel modelo*, lo que li ha sigut denegat.

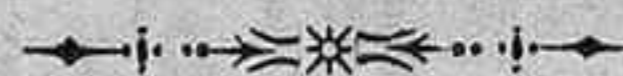
Fos á l'escorxadador...

Mentras lo moro Kandor s'passeja per Espanya tranquilament, hi ha noticias de contrabando d'armas en la costa rífienya.

¿Volen dir qu' aquest Condor ó Kandor no hi té res que veurer? ¿Qué hi feya aquets dias á Alicante aquest que diu ser *amigo de España*, y lo qu' es éll un payo que s'pert de vista?

Quin mano!

Cantars bilingües

*Al que hiere por detrás
y se humilla en la ocasión,
retratado lo encontrarás
á casa 'n Napoleón.*

*A Roma me iré descalzo
y al Padre Santo he de ver
per dirli que si tart m' also
no 'n té pas éll res que fer.*

A. S.

BIBLIOGRAFIA

Nostre distingit colaborador D. Salvador Bonavía, nos ha remés un exemplar de son monólech, titulat: *A las foscas*, estrenat ab molt aplauso en lo teatro de la Societat Claris, en la nit del 10 de Juny passat.

Remerciém l'envio.

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Japón, 8.—9 matí.—Lo mandarín Sanch-Trahit ha sigut ferit d'una bala xina que li ha entrat pel llombri-go quedant mort sobre un mar d'arrós que li surtía de la ferida.

Id, 8.—10 id.—S'han passat á *cuchillo* dos cents xinos de la provincia de Goth-de-filh que preparavan una sorpresa.

Id, 8.—11 id.—Es tanta la miseria d'alguns pobles que mes de mil xinos s'han venut las quas á varis fabricants d'armillersos de cabell.

Id, 8.—12 id.—En lo combat de Chantion los xinos varen perdre set canons qu'havian comprat á la fira de Santa Lluçia.

La guerra recrudeix.

PUD-RIT

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

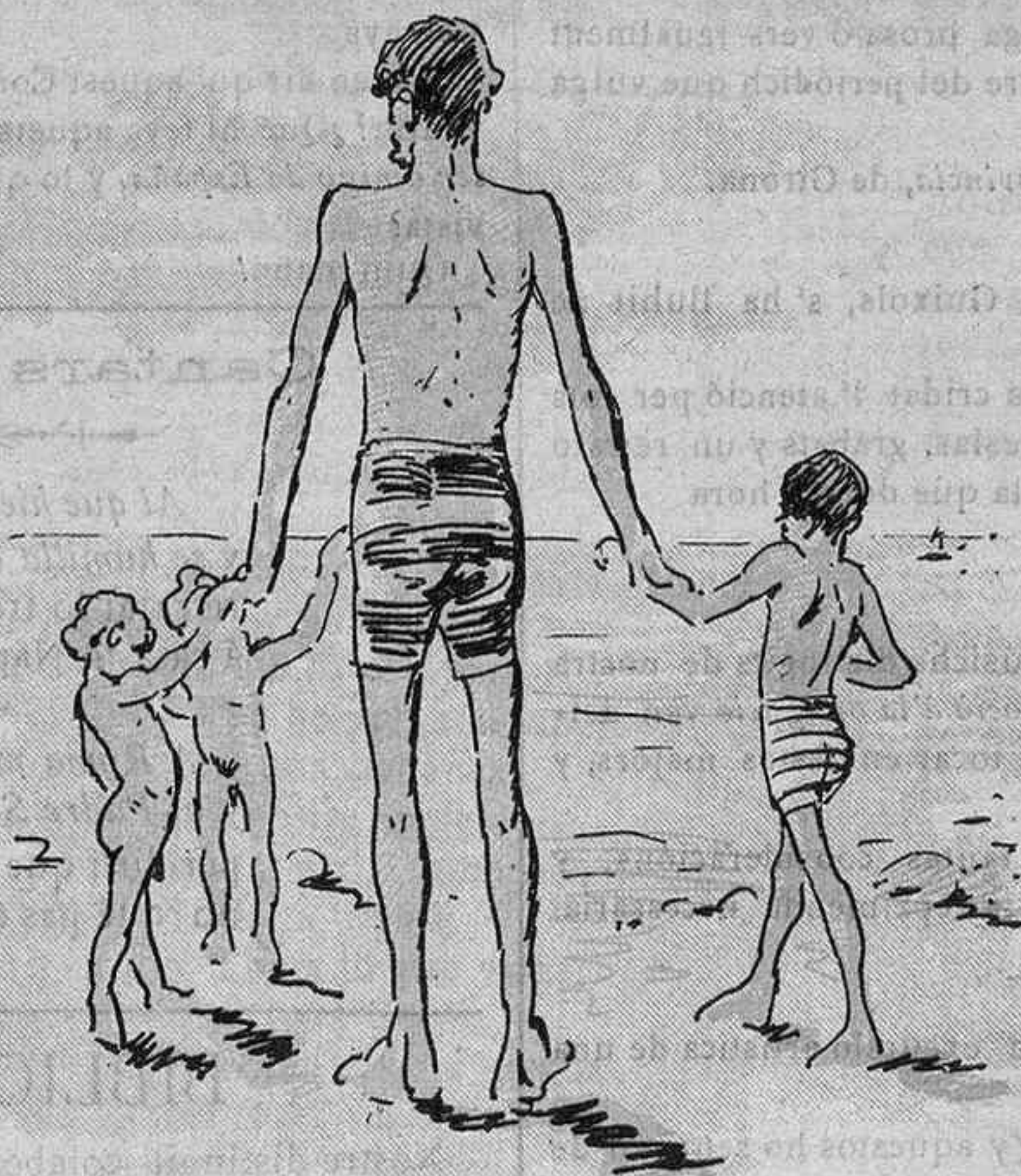
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l'Administració y Redacció del periódich

Litografia Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
5, Sant Ramon, 5-BARCELONA

HUMITATS

—No sé lo que 'm demanavan per un bany de familia... aquest es espayós y barato.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

—¿Sabs, Total, que l'altre dia vaig rebre prima-tercera?
 —¿D'ahont... d'allà de Piera?
 —No, de cá la meva tia.
 —¿Y qué tal?
 —Diu, que per ara tots bons, menos la hu segona que no 's troba gayre bona.
 —Donchs, ¿qué té?...
 —Está disgustada perque un vestit li va fer per ballar molt bo y molt prim, la noya de cá 'l Joaquim que s'está al mateix carrer, y 'l diumenge al demati

al passar per una acera, l'hi va tercera-primera lo noy petit de 'n Magí.

JOSEPH SANCHEZ.

INTRÍNGULIS

Buscar una paraula que anantli tre yent una lletra del darrera dongui per resultat: 1: Poble catalá; 2: Mes del any; 3: Part del globo; 4: Membre de la persona; 5: Consonant.

JAPET FIGUERAS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 308

Xarada.—*Si la.*
 Sinonimia.—*Manresa.*

Triangul.—A D E L A
 D I V A
 E V A
 L A
 A

Logogrifo numérich.—*Florença.*

À LO DEL NÚMERO 309

Xarada.—*Sa-la-man ca.*

Problema.— $36+4=40$

$44-4=40$

$10 \times 4=40$

$160 : 4=40$

250

Logogrifo numérich.—*Barrelina.*

Geroglifich.—*Per flors las floristas.*

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RAMON ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan, á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impresos com son tarjetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc., etc.

També se trovará un assortit inmens de cromos, propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.